

Несъстоятелност - Франция

Моля, имайте предвид, че оригиналната езикова версия на тази страница [fr](#) е била наскоро променена. Езикова версия, която търсите, в момента се подготвя от нашите преводачи. Моля, имайте предвид, че версиите на следните езици [en](#) вече са преведени.

СЪДЪРЖАНИЕ

- 1 [Срещу кого може да се образува производство по несъстоятелност?](#)
- 2 [Какви са условията за образуване на производство по несъстоятелност?](#)
- 3 [Кои активи се включват в масата на несъстоятелността? Как се третират активите, които са придобити, или които се прехвърлят на длъжника след образуването на производството по несъстоятелност?](#)
- 4 [Какви правомощия имат съответно длъжникът и синдикът?](#)
- 5 [При какви условия може да се приложи прихващане?](#)
- 6 [Какво въздействие оказва производството по несъстоятелност върху текущите договори, по които длъжникът е страна?](#)
- 7 [Какво въздействие производството по несъстоятелност оказва върху предявени искиове на индивидуални кредитори \(с изключение на висящи дела\)?](#)
- 8 [Какво въздействие производството по несъстоятелност оказва върху продължаването на висящи дела към момента на образуване на производството по несъстоятелност?](#)
- 9 [Кои са основните характеристики на участието на кредиторите в производството по несъстоятелност?](#)
- 10 [По какъв начин синдикът може да използва или да се разпорежда с активи от масата на несъстоятелността?](#)
- 11 [Как трябва да се предявят вземанията към масата на несъстоятелността на длъжника и как се третират вземанията, които са възникнали след образуването на производството по несъстоятелност?](#)
- 12 [Какви са правилата, уреждащи предявяването, установяването и приемането на вземанията?](#)
- 13 [Какви са правилата, уреждащи разпределянето на приходите? Как се образува редът на вземанията и на правата на кредиторите?](#)
- 14 [Какви са условията за и действието на приключването на производството по несъстоятелност \(по-специално при сключването на предпазен конкордат\)?](#)
- 15 [Какви са правата на кредиторите след приключване на производството по несъстоятелност?](#)
- 16 [Кой поема разходите и съдебните разноски в производството по несъстоятелност?](#)
- 17 [Какви са правилата относно нищожността, унищожаемостта или относителната недействителност на правните актове, които са във вреда на кредиторите на несъстоятелността?](#)

1 [Срещу кого може да се образува производство по несъстоятелност?](#)

Предпазно производство (*procédure de sauvegarde*), производство по оздравяване (*procédure de redressement judiciaire*) или производство по ликвидация (*procédure de liquidation judiciaire*) може да бъде образувано по отношение на лица,

упражняващи търговска или занаятчийска дейност, земеделски стопани, други физически лица, които упражняват самостоятелна стопанска дейност, включително свободна професия, която е регулирана със закон или подзаконов нормативен акт или чието професионално звание е предмет на защита, както и по отношение на частноправни юридически лица.

Самостоятелно заетите лица (auto-entrepreneurs) също могат да се възползват от образуването на производство по несъстоятелност.

От образуването на предпазно производство може да се възползва само лице, което осъществява стопанска дейност. При оздравяването или ликвидацията лицето може вече да е престанало да извършва стопанска дейност към момента на образуване на производството.

Частноправните юридически лица, по отношение на които може да бъде образувано производство по несъстоятелност, включват търговски и граждански дружества, обединения по икономически интереси, сдружения, профсъюзи, професионални или търговски сдружения или работнически съвети.

Частноправните обединения без юридическа правосубектност, като съвместни предприятия или дружества в процес на учредяване, не могат да се възползват от образуването на производство по несъстоятелност.

Същото важи и за всички публичноправни юридически лица.

Бързо предпазно производство и бързо производство за финансово оздравяване

Длъжник може да прибегне до бързо предпазно производство (*procédure de sauvegarde accélérée*) или до бързо производство за финансово оздравяване (*procédure de sauvegarde financière accélérée*), ако отчетите му са били заверени от одитор или са били изготвени от счетоводител и ако за него работят повече от 20 работници или служители, или оборотът му преди облагане надвишава 3 милиона евро, или общият му баланс надхвърля 1,5 милиона евро. На бързи предпазни производства и бързи производства за финансово оздравяване подлежат и длъжници, изготвили консолидирани отчети.

2 Какви са условията за образуване на производство по несъстоятелност?

Предпазно производство се образува, ако длъжникът изпитва непреодолими затруднения, но все още не е спрял плащанията.

Производство по оздравяване се образува, ако длъжникът, който не е в състояние да изпълнява текущите си задължения със средствата, с които разполага, е преустановил плащанията.

Целта на производство по оздравяване е запазване на стопанската дейност и работните места и изчистване на задълженията. Образуването на това производство трябва да бъде поискано от ръководителя на предприятието в срок от 45 дни от спирането на плащанията.

Производство по ликвидация се образува в случаите, когато предприятието е преустановило плащанията и когато е очевидно, че оздравяването е невъзможно.

Образуването на предпазно производство може да бъде поискано само от длъжника.

За сметка на това образуването на производство по оздравяване или ликвидация освен от длъжника може да бъде поискано и от кредитор или от прокурора, стига да не е в ход помирителна процедура (*procédure de conciliation* – предварително производство по несъстоятелност).

Решението за образуване на производство по несъстоятелност влиза в сила в нула часа на датата на постановяването му.

Решението за образуване се връчва на длъжника в срок от осем дни от датата на постановяването му и се съобщава на синдиките и на прокуратурата, включително в другите държави членки, в които длъжникът притежава предприятие.

Решението влиза в сила незабавно по отношение на всички.

В срок от петнадесет дни от датата на постановяването му решението за образуване се вписва в търговския регистър, в регистъра на занаятчиите или в специален регистър, воден в деловодството на окръжния съд.

Извлечение от решението се вписва в официалния бюлетин за граждански и търговски съобщения (Bodacc — Bulletin officiel des annonces civiles et commerciales) и в регистъра на правните известия по мястото на седалището или по служебния адрес на длъжника.

Бързо предпазно производство и бързо производство за финансово оздравяване

Съществуват също така и бързо предпазно производство и бързо производство за финансово оздравяване.

Бързо предпазно производство може да бъде образувано по искане на длъжник, който участва в помирителна процедура и представи доказателство, че е изготвил проект на план за гарантиране на дългосрочната жизнеспособност на дружеството.

Фактът, че длъжникът е спрял плащанията, не е пречка за образуването на бързо предпазно производство, при условие че тази ситуация не е възникнала повече от 45 дни преди искането за започване на помирителна процедура.

Бързо производство за финансово оздравяване може да се образува при същите условия като бързото предпазно производство и когато от отчетите на длъжника е видно, че задължението му позволява планът да бъде приет единствено от кредиторите, които са членове на комитета на кредитните институции.

3 Кои активи се включват в масата на несъстоятелността? Как се третираат активите, които са придобити, или които се прехвърлят на длъжника след образуването на производството по несъстоятелност?

Масата на несъстоятелността обхваща цялото имущество на длъжника.

Ако длъжникът е едноличен търговец, в масата се включва и личното му имущество.

Въпреки това основното жилище на едноличен търговец, упражняващ търговска, промишлена, занаятчийска или селскостопанска дейност, или либерална професия, по закон е несеквестируемо в полза на професионални кредитори.

Останалите застроени и незастроени недвижими имоти, които не се използват за стопански цели, може да бъдат включени в декларация за несеквестируемост. Декларацията, която трябва да бъде заверена пред нотариус и публикувана, има действие само по отношение на професионалните кредитори, чиито вземания възникват след публикуването.

Целта на несеквестируемостта на основното жилище на длъжника по отношение на професионалните кредитори е да се защити длъжникът и неговото семейство.

4 Какви правомощия имат съответно длъжникът и синдикът?

Лишаване на длъжника от правото да се разпорежда с имуществото си

Предпазно производство и оздравяване

При образуване на предпазно производство или производство по оздравяване длъжникът остава във владение на имуществото си и продължава да управлява предприятието.

В рамките на предпазното производство съдебният управител на имуществото наблюдава или подпомага длъжника при управлението на предприятието в съответствие с определения от съда мандат.

В рамките на производството по оздравяване съдебният управител на имуществото (*administrateur judiciaire*) наблюдава или подпомага длъжника при управлението на предприятието или поема изцяло или частично неговото управление вместо длъжника.

Ликвидация

При производството по ликвидация длъжникът се лишава от правото да управлява или да се разпорежда с имуществото си. Правата и действията по отношение на имуществото на предприятието се упражняват от ликвидатора (*liquidateur*). По този начин той осъществява управлението на имуществото.

Синдици

Синдиците са назначени от съда представители, които са поставени под надзора на прокуратурата и се избират измежду лицата, упражняващи регулирани професии.

Тези специалисти трябва да фигурират в национални списъци и да отговарят на строги критерии за професионална пригодност и морал.

Могат да бъдат назначавани и лица, които не фигурират в тези списъци, но имат специфичен опит или квалификация, относими към случая.

Синдиците се назначават от съда при образуването на производството.

Те биха могли да носят гражданска отговорност по силата на общото право.

Възнагражденията на синдиците се изчисляват въз основа на тарифи, които се определят с наредба; по разпореждане на съда определеното в съответствие с тези тарифи възнаграждение се поема от длъжника.

Правомощия на синдиците и на длъжника

Съдебен управител на имуществото

По принцип съдът, който образува предпазно производство или производство по оздравяване, назначава управител, който може да бъде предложен от длъжника в рамките на предпазното производство или от прокуратурата.

Назначаването на управител не е задължително, ако длъжникът има по-малко от 20 работници и служители и ако оборотът му преди облагане е под 3 милиона евро.

При бързото предпазно производство и бързото производство за финансово оздравяване назначаването на управител във всички случаи е задължително.

В рамките на предпазното производство съдебният управител на имуществото наблюдава или подпомага длъжника при управлението на предприятието в съответствие с определения от съда мандат.

В рамките на производството по оздравяване съдебният управител на имуществото подпомага длъжника при управлението на предприятието или поема изцяло или частично неговото управление вместо длъжника.

Съдебният управител на имуществото трябва да предприеме или да изиска от длъжника да предприеме необходимите мерки за защитата на правата на предприятието срещу неговите длъжници, както и за опазването на неговия производствен капацитет.

Съдебният управител на имуществото има специални правомощия, като например да управлява с подписа си банковите сметки на длъжника, на когото е забранено да издава чекове, да изисква продължаване на изпълнението на текущите договори и да извършва необходимите съкращения.

Синдик по несъстоятелността

В колективните производства съдът е длъжен да назначи синдик по несъстоятелността (*mandataire judiciaire*).

Неговата задача е да представлява кредиторите и техните колективни интереси.

Той съставя списъка на предявените вземания, включително и вземания във връзка със заплати, като прави предложения за тяхното приемане, отхвърляне или отнасяне до компетентния съд, и представя списъка пред съдията по несъстоятелността.

Ликвидатор

В решението за ликвидация съдът назначава ликвидатор.

Ликвидаторът трябва да провери вземанията и да пристъпи към осребряване на имуществото на длъжника, така че да разпредели оставащите активи между кредиторите.

Той извършва съкращения и може да предпочете текущите договори да продължат да се изпълняват.

Представлява длъжника, чиито права да се разпорежда с имущество са били отнети, и в това си качество упражнява повечето от неговите права и изпълнява повечето от действията, свързани с имуществото, по време на производството по ликвидация. От друга страна, той не може да упражнява неимуществените права на длъжника.

5 При какви условия може да се приложи прихващане?

Прихващането е начин за погасяване на насрещни задължения до размера на по-малката сума.

То може да се осъществи само между две лица с еднородни насрещни вземания и задължения.

Така чрез приспадането се постига двупосочно погасяване на насрещните вземания.

По принцип на длъжника е забранено да погасява вземания, възникнали преди решението за образуване на предпазно производство или на производство по оздравяване.

Забраната за погасяване на предишни вземания обаче се отменя за погасяване на свързани вземания чрез прихващане. За свързани се считат реципрочни вземания, възникващи или произтичащи във връзка с изпълнението или неизпълнението на един и същи договор.

Ако вземане, свързано с предходно вземане, възникне след решението за образуване на производството, то може да бъде погасено чрез прихващане от предходното вземане, при условие че последното е било предявено.

Реципрочните вземания се считат за свързани, когато са възникнали или произтичат във връзка с изпълнението или неизпълнението на същия договор или същата група от договори.

6 Какво въздействие оказва производството по несъстоятелност върху текущите договори, по които длъжникът е страна?

Процедура на продължаване на текущите договори

Образуването на производството по несъстоятелност не поставя под въпрос съществуването на договорите между длъжника и неговите контрагенти (доставчици, клиенти) към датата на образуване на производството.

Текущ договор е договор, който съществува и се изпълнява в момента на образуване на производството, договор с периодично или продължително изпълнение, който не е изтекъл към тази дата, или договор за еднократно изпълнение, който все още не е изпълнен, но вече е сключен.

Контрагентът по текущия договор се ползва с предпочитително право и се нарежда преди останалите кредитори по отношение на удовлетворяването на вземането му.

Предпазно производство и оздравяване

A priori договарът се продължава автоматично; съдебният управител на имуществото разполага с възможността изтъкне съображение за обществен ред, която му позволява да изиска продължаването на договора, при условие че заплати за стоките или услугите, които трябва да му бъдат предоставени.

Когато няма назначен съдебен управител на имуществото, длъжникът има право да изиска изпълнение на текущите договори, след като получи съгласието на синдика по несъстоятелността.

Продълженият договор се изпълнява нормално в съответствие с договорните разпоредби.

Съдебният управител на имуществото може да прекрати договора поради очаквано неизпълнение от страна на длъжника, когато установи, че последният не разполага с достатъчно средства, за да изпълнява задълженията си.

Текущият договор се прекратява по право, ако в срок от един месец съдебният управител на имуществото не е изискал изрично изпълнението му.

Същото важи и при липса на плащане и на съгласие на контрагента да продължи договорните отношения.

Съдебният управител на имуществото може също така да поиска от съдията по несъстоятелността да постанови прекратяване на текущия договор, ако това е необходимо за защитата или оздравяването на длъжника и при условие че интересите на контрагента не се увреждат прекомерно.

Ликвидация

По принцип текущите договори се запазват.

Ликвидаторът е единственият, който има възможност да изисква изпълнението на текущите договори за доставката на обещаните на длъжника стоки и услуги.

Текущият договор се прекратява по право, ако в срок от един месец ликвидаторът не е изискал изрично изпълнението му.

Това важи и в случаите, когато изпълнението от страна на длъжника засяга изплащането на парична сума на датата, на която контрагентът е информиран за решението на ликвидатора да не продължи изпълнението на договора, както и в случай на неизпълнение на задължение за плащане.

Ликвидаторът може да прекрати договора поради очаквано неизпълнение от страна на длъжника, когато установи, че последният не разполага с достатъчно средства, за да изпълнява задълженията си.

Ако изпълнението е различно от изплащане на парична сума, ликвидаторът може също така да поиска от съдията по несъстоятелността да постанови прекратяването на договора, ако това е необходимо за действията по ликвидацията и при условие че интересите на контрагента не се увреждат прекомерно.

Прехвърляне на текущи договори

При производство по оздравяване, ако оздравителният план предвижда прехвърлянето на предприятието на трето лице, съдът може да разпорежи прехвърлянето на договори, които са от полза за предприятието (наемане, договор за доставка, франчайзингово споразумение, лизинг, разрешение за експлоатация).

7 Какво въздействие производството по несъстоятелност оказва върху предявени иски за индивидуални кредитори (с изключение на висящи дела)?

При производството по несъстоятелност кредиторите са длъжни да предявяват правата си срещу длъжника изключително и само в рамките на производството по несъстоятелност и не могат да предприемат индивидуални действия срещу него с цел удовлетворяване на вземанията си.

Решението за приключване на производството по ликвидация поради липсата на достатъчно имущество не води до възстановяване на правото на кредиторите да инициират образуването на индивидуални производства срещу длъжника.

Предвидени са изключения от това правило:

- за иски във връзка с вещи, придобити по силата на право на наследяване, възникнало в хода на производството по ликвидация;
- когато вземането произтича от правонарушение, ако вината на длъжника за това правонарушение е била доказана, или когато засяга лични права на кредитора;
- когато вземането произтича от измамни практики, извършени в ущърб на службите за социална защита. Връзката на вземането с извършена измама се установява или със съдебно решение, или чрез санкция на орган за социална защита.

Освен това правото на кредиторите да инициират образуването на индивидуални производства се възстановява в следните случаи:

- когато длъжникът е обявен в несъстоятелност в лично качество;
- когато длъжникът е признат за виновен за умишлен фалит;
- когато по отношение на длъжника, във връзка с някой от неговите активи, или по отношение на юридическо лице, което той е ръководил, в миналото е било образувано друго производство по ликвидация, приключило поради липса на достатъчно имущество по-малко от пет години преди образуването на следващото производство срещу него, и когато през петте години, предхождащи тази дата, на длъжника са били опростени задължения;
- когато производството е било образувано като частично производство по несъстоятелност по смисъла на член 3, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1346/2000 на Съвета от 29 май 2000 г. относно производството по несъстоятелност.

Освен това, в случай на измама във връзка с един или повече кредитори, съдът разрешава възобновяването на индивидуалните производства от страна на който и да е от кредиторите срещу длъжника. Съдът се произнася по време на приключването на производството, след като е изслушал или надлежно е призовал длъжника, ликвидатора и надзорните органи. Впоследствие той може да се произнесе по искане на която и да е заинтересована страна при същите условия.

8 Какво въздействие производството по несъстоятелност оказва върху продължаването на висящи дела към момента на образуване на производството по несъстоятелност?

Решението за образуване на производство по несъстоятелност прекъсва или забранява делата срещу длъжника, чрез които се търси заплащане на парична сума или прекратяване на договор поради неизпълнение на задължение за плащане.

Изпълнителните производства и обезпечителните мерки също се спират.

Делата, заведени от кредиторите преди образуването на колективно производство, се прекъсват или се спират временно.

Следователно засегнати са всички предишни кредитори, независимо дали вземанията им са обезпечени или не.

Прекъсването и забраната на производствата важат за всички производства по несъстоятелност.

Висящите производства се прекъсват, докато вискателят не пристъпи към предявяване на вземането си.

След това те се възобновяват по право, но целта им е само потвърждаване на вземането и определяне на неговия размер без осъждане на длъжника.

Съдебни дела и изпълнителни производства, различни от гореспоменатите, продължават с участието на синдика по несъстоятелността и на съдебния управител на имуществото, когато задълженията му включват подпомагане или представителство на длъжника, в периода на наблюдение на длъжника или след възобновяване на производството по инициативата на синдика по несъстоятелността или на съдебния управител на имуществото.

9 Кои са основните характеристики на участието на кредиторите в производството по несъстоятелност?

Предпазно производство и производство по оздравяване

С оглед на приемането на оздравителния план становището на кредиторите се иска относно условията за плащане или опрощаване на задължения.

Съдебният управител на имуществото изпраща предложенията до синдика по несъстоятелността, който представлява кредиторите.

Синдикът по несъстоятелността получава съгласието, индивидуално или колективно, на всеки предявил вземане кредитор.

Синдикът по несъстоятелността не е длъжен да поиска становището на кредиторите, ако проектът на плана не променя условията за плащане, които ги касаят, или ако предвижда пълно погасяване в брой веднага след приемането на плана или на вземанията.

Комитет на кредиторите

Когато длъжникът има повече от 150 работници и служители и оборотът му надхвърля 20 милиона евро, се създава комитет на кредиторите, който дава становище по проекта на плана за изчистване на задълженията.

Комитетът на кредиторите кани различните категории кредитори на отделни срещи, за да им представи предложения, които те да могат да обсъдят и по които ще вземат колективно решение, т.е. малцинството ще трябва да се съобрази с решението на мнозинството.

Има комитет на кредитните институции, съставен от финансови дружества и кредитни дружества и подобни, както и комитет на търговските кредитори, съставен от основните доставчици на стоки или услуги. При наличие на държатели на облигации се свиква общо събрание на всички кредитори, които притежават емитирани във Франция или в чужбина облигации, чиято цел е да се обсъди проектът на плана, приет от комитетите на кредиторите.

Комитетите на кредиторите дават становището си на съдебния управител на имуществото относно проекта на плана и гласуват неговото приемане, преди съдът да може да постанови решението си.

При наличието на комитети на кредиторите всеки кредитор, който е член на даден комитет, може да прави алтернативни предложения по проекта на плана, представен от длъжника.

Следователно проектът на плана може да е изготвен от длъжника или, при производството по оздравяване, от съдебния управител със съгласието на длъжника, но в същото време е плод на инициативата на кредиторите, членуващи в тези комитети. След това планът, приет от комисиите, и планът, подкрепен от длъжника или от управителя, ако той е различен, могат да бъдат представени пред съда едновременно.

Бързо предпазно производство

При образуване на бързо предпазно производство създаването на комитети на кредиторите – комитет на кредитните институции и комитет на търговските кредитори – и, когато е целесъобразно, на общото събрание на държателите на облигации, е задължително.

Индивидуалното становище на кредиторите, които не членуват в комитет, също се иска.

Бързо производство за финансово оздравяване

При образуване на бързо производство за финансово оздравяване задължително се създава само комитет на кредитните институции и, когато е целесъобразно, общо събрание на държателите на облигации.

10 По какъв начин синдикът може да използва или да се разпорежда с активи от масата на несъстоятелността?

11 Как трябва да се предявят вземанията към масата на несъстоятелността на длъжника и как се третира вземания, които са възникнали след образуването на производството по несъстоятелност?

Всички вземания, възникнали преди решението за образуване на производството, трябва да бъдат предявени, независимо от тяхното естество или от характера им: търговски, граждански, административни (държавна хазна, осигурителни институции и институции за социална сигурност) или наказателни (глоби). Не е важно дали вземането е необезпечено или привилегировано, дължимо или с фиксиран срок, безусловно или условно.

Вземанията, надлежно възникнали след решението за образуване на производството за целите на неговото провеждане или в замяна на стоки или услуги, доставени на длъжника във връзка с неговата стопанска дейност, се погасяват на датата на падежа.

12 Какви са правилата, уреждащи предявяването, установяването и приемането на вземанията?

Всички кредитори, чиито вземания са възникнали преди решението за образуване на производството, трябва да ги предявят пред синдика по несъстоятелността в случай на предпазно производство или производство по оздравяване, или пред ликвидатора – в случай на производство по ликвидация.

Срокът за предявяването е два месеца от датата на публикуване на решението за образуване на производството.

Самият длъжник също може да предяви вземане на някой от своите кредитори при същите условия.

Предявяването касае също и някои вземания, възникнали след решението за образуване на производството, т.е. тези, които не се ползват от предпочителното право на погасяване на вземания, ползвачи предприятието или свързани с нуждите на производството.

Предявеното вземане трябва да посочва размера на сумите, чийто падеж е настъпил и предстои да настъпи, датите на падежа, естеството на привилегията или съществуващото обезпечение, правилата за изчисляване на лихвите.

Няма утвърден формуляр за предявяване на вземане. На практика самата декларация трябва недвусмислено да изразява волята на кредитора да изиска удовлетворяване на вземането си, да бъде вписан в списъка на вземанията и да участва в производството.

След като получи становището на длъжника, синдикът по несъстоятелността изготвя списъка на предявените вземания и прави предложения за тяхното приемане, отхвърляне или отнасяне до компетентния съд.

Този списък се изпраща на съдията по несъстоятелността и се съобщава на съдебния управител на имуществото.

Преди да приеме или отхвърли дадено вземане, съдията по несъстоятелността проверява съществуването, размера и естеството му в съответствие с доказателствата, предоставени от автора на декларацията, и когато е уместно, с доказателствата, представени от изслушаните лица или от синдика по несъстоятелността.

Кредиторите, които не са предявили вземанията си в определения срок, се считат за изключени и следователно не могат да участват в разпределението или да претендират за дивиденди в случай на приемане на план или осребряване на имуществото на длъжника, освен ако съдията по несъстоятелността приеме да възстанови срока.

Ако срокът бъде възстановен, те могат да участват в разпределенията, които се извършват след подаването на тяхната молба.

Бързо предпазно производство и бързо производство за финансово оздравяване

Длъжникът изготвя списъка на вземанията на всички кредитори, участвали в помирителна процедура, като те трябва да са били предявени. Списъкът се заверява от одитора на длъжника и се внася в деловодството на съда.

Синдикът по несъстоятелността изпраща на всеки кредитор извлечение от списъка във връзка с неговото вземане.

13 Какви са правилата, уреждащи разпределянето на приходите? Как се образува редът на вземанията и на правата на кредиторите?

Привилегированият кредитор се ползва от обезпечение, което гарантира предпочителното му удовлетворение пред останалите обикновени, необезпечени кредитори на длъжника в случай на образуване на колективно производство срещу длъжника.

Даден кредитор може да има право на предпочително удовлетворение:

- защото притежава гаранция, предоставена от длъжника или получена въз основа на съдебно решение, или
- защото предпочителното право му е предоставено по закон поради статута, който има.

Не всички привилегировани кредитори са равни помежду си. При конкуренция между няколко привилегировани кредитори, те се удовлетворяват по определен от закона ред, но във всички случаи преди необезпечените кредитори.

Необезпечените кредитори получават удовлетворение от имуществото на длъжника, което остава след удовлетворяването на привилегированите кредитори. Разпределението се извършва пропорционално.

Поредност на привилегиите

Предпазно производство и производство по оздравяване

Разпределението на приходите от продажбата на недвижимо имущество между кредиторите се извършва в следния ред:

1. Вземания във връзка с възнаграждения, ползващи се „с изключително право на предпочитително удовлетворение“: изплащане на възнаграждения за последните шестдесет работни дни преди постановяването на решението за образуване на производството;
2. Съдебни разноски, надлежно възникнали след решението за образуване на производството и необходими за изпълнение на изискванията за провеждане на производството: разходи за съхранение, осребряване на имуществото и разпределение на приходите между кредиторите (разходи за опис и реклама, възнаграждение на назначените от съда представители и т.н.);
3. Вземания, които се ползват от привилегия, произтичаща от участие в помирителна процедура: от тази привилегия се ползват кредитори, които са направили нови финансови вноски или са доставили нови стоки или услуги, с цел да се гарантира продължаването на дейността на предприятието и неговото оцеляване;
4. Привилегия за вземания, възникнали след решението за образуване на производството: вземания, възникнали във връзка с изпълнението на изискванията за провеждане на производството или за временно запазване на стопанската дейност, или вземания, възникнали като насрещна престация срещу предоставянето на стоки или услуги на длъжника в периода на запазване на стопанската дейност, или за изпълнение на запазен от ликвидатора текущ договор, или вземания за задоволяване на ежедневните потребности на длъжник – физическо лице;
5. Вземания, които се ползват от общата привилегия в полза на работниците и служителите: изплащане на възнаграждения за последните шест месеца преди постановяване на решението за образуване на производството;
6. Вземания, гарантирани със специална привилегия или ипотека;
7. Необезпечени вземания.

Разпределението на приходите от продажбата на движимо имущество между кредиторите се извършва в следния ред:

1. Вземания, гарантирани със специално обезпечение върху движимо имущество с право на задържане;
2. Вземания във връзка с възнаграждения, ползващи се „с изключително право на предпочитително удовлетворение“: изплащане на възнаграждения за последните шестдесет работни дни преди постановяването на решението за образуване на производството;
3. Съдебни разноски, надлежно възникнали след решението за образуване на производството и необходими за изпълнение на изискванията за провеждане на производството: разходи за съхранение, осребряване на имуществото и разпределение на приходите между кредиторите (разходи за опис и реклама, възнаграждение на назначените от съда представители и т.н.);
4. Вземания, които се ползват от привилегия, произтичаща от участие в помирителна процедура: от тази привилегия се ползват кредитори, които са направили нова финансови вноски или са доставили нови стоки или услуги, с цел да се гарантира продължаването на дейността на предприятието и неговото оцеляване;
5. Привилегия за вземания, възникнали след решението за образуване на производството: вземания, възникнали във връзка с изпълнението на изискванията за провеждане на производството или за временно запазване на стопанската дейност, или вземания, възникнали като насрещна престация срещу предоставянето на стоки или услуги на длъжника в периода на запазване на стопанската дейност, или за изпълнение на запазен от ликвидатора текущ договор, или вземания за задоволяване на ежедневните потребности на длъжник – физическо лице;
6. Привилегия за държавната хазна;
7. Вземания, гарантирани със специално обезпечение върху движимо имущество без право на задържане;
8. Вземания, гарантирани с друго общо обезпечение върху движимо имущество;
9. Необезпечени вземания.

Ликвидация

Разпределението на приходите от продажбата на недвижимо имущество между кредиторите се извършва в следния ред:

1. Вземания във връзка с възнаграждения, ползващи се „с изключително право на предпочитително удовлетворение“: изплащане на възнаграждения за последните шестдесет работни дни преди постановяването на решението за образуване на производството;
2. Съдебни разноси, надлежно възникнали след решението за образуване на производството и необходими за изпълнение на изискванията за провеждане на производството: разходи за опис и реклама, възнаграждения на назначените от съда представители;
3. Вземания, които се ползват от привилегия, произтичаща от участие в помирителна процедура: от тази привилегия се ползват кредитори, които са направили нови финансова вноски или са доставили нови стоки или услуги, с цел да се гарантира продължаването на дейността на предприятието и неговото оцеляване;
4. Вземания, гарантирани със специално обезпечение върху недвижимо имущество;
5. Привилегия за вземания, възникнали след решението за образуване на производството: вземания, възникнали във връзка с изпълнението на изискванията за провеждане на производството или за временно запазване на стопанската дейност, или вземания, възникнали като насрещна престация срещу предоставянето на стоки или услуги на длъжника в периода на запазване на стопанската дейност, или за изпълнение на запазен от ликвидатора текущ договор, или вземания за задоволяване на ежедневните потребности на длъжник – физическо лице;
6. Необезпечени вземания.

Разпределението на приходите от продажбата на движимо имущество между кредиторите се извършва в следния ред:

1. Вземания, гарантирани със специално обезпечение върху движимо имущество с право на задържане;
2. Вземания във връзка с възнаграждения, ползващи се „с изключително право на предпочитително удовлетворение“: изплащане на възнаграждения за последните шестдесет работни дни преди постановяване на решението за образуване на производството;
3. Съдебни разноси, надлежно възникнали след решението за образуване на производството и необходими за изпълнение на изискванията за провеждане на производството: разходи за опис и реклама, възнаграждения на назначените от съда представители;
4. Вземания, които се ползват от привилегия, произтичаща от участие в помирителна процедура;
5. Привилегия за вземания, възникнали след решението за образуване на производството: вземания, възникнали във връзка с изпълнението на изискванията за провеждане на производството или за временно запазване на стопанската дейност, или вземания, възникнали като насрещна престация срещу предоставянето на стоки или услуги на длъжника в периода на запазване на стопанската дейност, или за изпълнение на запазен от ликвидатора текущ договор, или вземания за задоволяване на ежедневните потребности на длъжник – физическо лице;
6. Вземания, обезпечени с ипотека на стоки, или вземания, обезпечени със залог върху машини или оборудване;
7. Привилегия за държавната хазна;
8. Вземания, гарантирани със специално обезпечение върху движимо имущество без право на задържане;
9. Други общи привилегии върху движимо имущество (член 2331 от Гражданския кодекс (*Code civil*)) и обща привилегия за предпочитително изплащане на заплатите;
10. Необезпечени вземания.

14 Какви са условията за и действието на приключването на производството по несъстоятелност (по-специално при сключването на предпазен конкордат)?

Предпазно производство и производство по оздравяване

Предпазното производство и производството по оздравяване бяха въведени с цел спасяване на предприятието, запазване на стопанската дейност и работните места и изчистване на задълженията посредством изготвяне на план. Предпазен или оздравителен план може да бъде приет само ако са изпълнени съответните условия.

Длъжникът в предпазното производство или управителят в производството по оздравяване изготвя проекта на плана, ако съществува реалистична възможност за спасяване на предприятието. Той се състои от три части:

– икономическа и финансова част, която определя перспективите за оздравяване на предприятието въз основа на възможностите и начините за упражняване на дейността, пазарните условия и наличните финансови ресурси;

– определяне на реда и условията за погасяване на задълженията и на гаранциите, които ръководителят на предприятието трябва да осигури за обезпечаването на изпълнението му;

– социална част, в която се определят и обосновават равнището и перспективите за заетост и социалните условия, които се предвиждат за продължаването на стопанската дейност. Когато проектът предвижда съкращения по икономически причини, в него се прави преглед на вече предприетите стъпки и се определят действията, които предстои да бъдат предприети, за да се улеснят преквалификацията и обезщетяването на служителите, чиито работни места са застрашени.

В плана се посочват всички ангажименти, които ще бъдат поети от лицата, отговарящи за неговото изпълнение, и които са необходими за оздравяването на предприятието.

След това съдът се произнася по проекта на плана, който е представен пред него от длъжника или от кредитор.

Решението, с което съдът одобрява предпазен или оздравителен план, или план за продажба, има силата на съдебно решение. В случай че са учредени комитети на кредиторите, планът има и договорно измерение.

Срокът на плана не може да надвишава десет години или петнадесет години за земеделските стопани.

Съдът назначава управител или синдик да контролира изпълнението на плана за целия му срок на действие.

Приемането на плана слага край на периода на наблюдение. Длъжникът възстановява владението върху имуществото си и може отново да управлява предприятието в съответствие с мерките, които съдът му е наложил в плана.

Длъжникът трябва да изпълнява разпоредбите в плана във всички техни аспекти.

В противен случай, ако по време на изпълнението на предпазния или на оздравителния план длъжникът не изпълнява задълженията си или преустанови плащанията, той е изложен на риск от отмяна на плана и възобновяване на производството.

Преобразуване в ликвидация

Ликвидация може да бъде обявена по време или в края на периода на наблюдение, започнал с решението за образуване на предпазно производство или на производство по оздравяване.

Съдът трябва да постанови ликвидация веднага щом стане ясно, че продължаването на предприятието е невъзможно, както и при невъзможност да бъде приет план за продажба в рамките на производството по оздравяване.

Прекратяване на задълженията на длъжник – физическо лице приликвидация

Считано от датата на обявяване на ликвидацията длъжникът губи правото да се разпорежда с имуществото си до приключването на ликвидацията. Едва тогава длъжникът възстановява правата си и отново може да извършва действия.

15 Какви са правата на кредиторите след приключване на производството по несъстоятелност?

Завършването на изпълнението на предпазния или оздравителния план не дава право на кредиторите, които не са предявили вземането си, да предприемат действия срещу длъжника.

Изрично е предвидено, че индивидуалните производства може да бъдат възобновявани по изключение, само в случай на приключване на ликвидацията поради липса на достатъчно имущество.

Момент, считан за край на производството по несъстоятелност

Периодът на наблюдение е периодът от датата на решението за образуване на производството до датата на решението за приемане на предпазния или оздравителния план, или за обявяване на ликвидация.

При предпазното производство или производството по оздравяване стопанската дейност продължава да се осъществява през периода на наблюдение и длъжникът по принцип продължава да управлява предприятието си с известни ограничения.

Когато съществува реална възможност за оздравяване на предприятието, периодът на наблюдение приключва с приемането на предпазен или оздравителен план.

Приемането на предпазен или оздравителен план дава възможност на длъжника да възстанови владението си върху предприятието макар това да не слага край на производството.

Всъщност производството приключва, когато съдията по несъстоятелността одобри доклада за изпълнение, изготвен от управителя или от синдика по несъстоятелността. След това председателят на съда издава разпореждане за приключване на производството. Това е мярка на съдебна администрация, която не подлежи на обжалване.

Следователно от правна гледна точка производството приключва с издаването на разпореждане в този смисъл.

Последствията от производството обаче не завършват с разпореждането за неговото приключване, тъй като предпазният или оздравителният план все още е в ход.

Длъжникът трябва да изпълни разпоредбите в плана във всички техни аспекти.

В противен случай, ако по време на изпълнението на предпазния или на оздравителния план длъжникът не изпълнява задълженията си или преустанови плащанията, той е изложен на риск от отмяна на плана и възобновяване на производството.

16 Кой поема разходите и съдебните разноски в производството по несъстоятелност?

Направените във връзка с производството разходи и разноски се поемат от предприятието, което е обект на производството по несъстоятелност.

17 Какви са правилата относно нищожността, унищожаемостта или относителната недействителност на правните актове, които са във вреда на кредиторите на несъстоятелността?

Когато съдът образува предпазно производство или производство по оздравяване, по принцип се приема, че датата на спиране на плащанията от страна на длъжника и датата на решението за образуване на производството съвпадат.

Съдът обаче може да реши, че спирането на плащанията е настъпило на дата до 18 месеца преди датата на образуване на производството по несъстоятелност.

В такъв случай периодът от датата на спиране на плащанията до датата на образуване на производство по оздравяване или ликвидация се нарича „подозрителен период“.

Някои актове, които са извършени от длъжника по време на подозрителния период и които изглеждат измамни, се обявяват за недействителни.

Обявяването на актове, извършени по време на подозрителния период, за нищожни е от изключителната компетентност на съда, който разглежда производството.

Искът може да бъде подаден само от съдебния управител на имуществото, синдика по несъстоятелността, ликвидатора и прокуратурата.

Кредиторите, индивидуално или колективно чрез синдика по несъстоятелността, могат да предявяват иски за обявяване на относителната недействителност на правни актове на длъжника.

Актът бива обявен за нищожен по отношение на всички и се отменя със задна дата.

В дванадесет случая обявяването на **нищожността** на неправомерни актове **е задължително**:

- Актове за безвъзмездно прехвърляне на собственост върху движимо или недвижимо имущество;
- Комутативни договори, при които задълженията на длъжника далеч надхвърлят задълженията на другата страна;
- Плащания, независимо от метода, по които са направени, във връзка с вземания, които не са дължими към датата на плащането;
- Погасяване на дължими вземания, извършено по друг начин освен в брой, с менителници, банкови преводи, актове за прехвърляне на вземания или друга общоприета в деловите отношения форма на разплащане;
- Депозит или задържане на парична сума, осъществени след залог на имущество, при отсъствие на окончателно съдебно решение;
- Договорна ипотека, ипотека по закон, както и ипотека по закон между съпрузи, и всяко право на задържане или залог върху имущество на длъжника във връзка с договорени по-рано вземания;

- Обезпечителна мярка освен в случаите когато учредяването или реализирането на обезпечението са възникнали преди спирането на плащането;
- Разрешение и упражняване на опция от служителите на предприятието;
- Прехвърляне на стоки или права в фидуциарен фонд освен ако това прехвърляне не е осъществено като обезпечение на едновременно сключено задължение;
- Изменение на фидуциарен договор, засягащо права или имущество, които вече са били прехвърлени в фидуциарен фонд, за обезпечаване на задължения, договорени преди изменението;
- Когато длъжникът е самостоятелно заето лице с ограничена отговорност, предназначение или промяна на предназначението на актив срещу изплащане на доход, ненасочен към стопанската дейност, което води до изчерпване на имуществото, предмет на производството, в полза на друг актив на същото самостоятелно заето лице;
- Нотариално заверена декларация за несеквестируемост, направена от длъжника.

Тези актове трябва да бъдат обявени за недействителни от съда, независимо дали страните са действали добросъвестно или не.

Освен това съдът може да обяви за недействителни актове за безвъзмездно прехвърляне на собственост върху движимо или недвижимо имущество, както и декларации за несеквестируемост, осъществени през шестте месеца, предхождащи датата на спиране на плащанията. В тези случаи обявяването на нищожността не е задължително.

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Последна актуализация: 13/02/2018